

Vammaispalvelulain mukaiset asunnon muutostyöt

Asunnon muutostöiden sekä kiinteästi asennettavien laitteiden ja välineiden korvaamiskäytännöt ja -perusteet Siun sotessa 1.9.2024 alkaen

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Toimintakyky	5
3	Asiakas	6
3.1	ERITYISEN TUEN TARPEESSA OLEVA HENKILÖ	6
3.2	VAIKEAVAMMAINEN HENKILÖ	6
4	Lainsäädäntö	7
4.1	SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAINEN ASUNNON MUUTOSTYÖ	7
4.2	VAMMAISPALVELULAIN MUKAINEN ASUNNON MUUTOSTYÖ	7
4.3	Asunnon muutostyön laatutaso ja lupakäytäntö	8
4.4	Asuntoon kiinteästi asennettavat välineet tai laitteet	8
4.5	Sotainvalidit ja rintamaveteraanit	9
4.6	Muutostöitä, joita ei korvata	9
4.7	Ennallistaminen	10
4.8	Uudisrakennus	10
4.9	Peruskorjaus	11
4.10	Muutto	11
4.11	Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)	11
5	Asunnon muutostyöprosessi	12
5.1	Tarve	12
5.2	Yhteydenotto ja asunnon muutostyöhakemus	12
5.3	Arviointi, kotikäynti	13
5.4	Terveystuella ammattilaisen lausunto	14
5.5	SUOSTUMUS ASUNNON MUUTOSTYÖHÖN	14
5.6	Käsittely ja päätös	14
5.7	Toteutus	15

5.8	Käytön seuranta.....	15
5.9	Korvausvelvollisuus ja vastuut, kun omainen tekee asunnon muutostyön	15
6	Luokitusosa	17
6.1	WC-TOIMINNOT	17
6.2	PESEYTYMINEN	19
6.3	HENKILÖNNOSTOLAITTEET	20
6.4	KEITTIÖTOIMINNOT	21
6.5	TUKEUTUMISVÄLINEET	22
6.6	PORTIN-, OVEN-, IKKUNAN- JA VERHONAVAAJAT/SULKIJAT	23
6.7	LUKOT.....	24
6.8	ASUNNON MUUT TILAT JA NIIDEN TILOJEN VARUSTEET	25
6.9	Parveke tai terassi.....	25
6.10	ILMALÄMPÖPUMPPU TAI VIILENNYSLAITE.....	26
6.11	TASOEROT	26
6.12	HISSIT	26
6.13	ASUNNON JA MUIDEN TILOJEN TURVALLISUUSVARUSTEET	28
7	Kuulovammaisen henkilön asunnon muutostyöt	29
7.1	HÄLYTYS- JA MERKINANTOVÄLINEET	30
8	Näkövammaisen henkilön asunnon muutostyö	31
8.1	NÄKÖVAMMAISEN ERITYISTARPEET MUUTOSTÖISSÄ	31
8.2	MUUT SISÄTILOJEN MUUTOSTYÖT.....	32
9	Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovuttaminen	32
	Lähteet	33
	Liitteet	34
	Työohje: Osastolta kotiutuvan asiakkaan asunnon muutostyöprosessi	35
	Yhteydenotto	35
	Palvelutarvearvio	35
	Päätös 36	
	Toteutus.....	36
	Lainaussopimus.....	36

Työohje: Asuinympäristön kartoittaminen	37
Yhteydenotto asunnon muutostyöpalveluihin.....	37
Asuinympäristön kartoituslomake.....	37
Asuinympäristön kartoituslomake	38
Esitiedot.....	38
Apuvälineet.....	39
Asuinympäristö	39
Asunnon omistajan suostumus Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kustantamana suoritettavaan asunnon muutostyöhön	42
Suostumus avustuksen hakijalta	42
Asunnon omistajan suostumus.....	43
Vastuun ottaminen rakennusmääräyksestä poikkeavasta asunnon muutostyöstä	44

Tekijät

Kosonen Merja, palvelupäällikkö, apuvälinepalvelut

Lemmetyinen Anna-Kaisa, palveluesihenkilö, apuvälinepalvelut

Mölsä Tiina-Mari, sosiaalityöntekijä, asunnon muutostyöpalvelu

Räsänen Kristiina, palvelupäällikkö, vammaispalvelu

Suvivuo Sanna, vs. palvelupäällikkö, apuvälinepalvelut

1 Johdanto

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä Siun sotessa keskitettiin 1.1.2017 alkaen vammaispalvelulain (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380) ja sosiaalihuoltolain (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014) perusteella korvattavien asunnon muutostöiden ja niihin liittyvien laitteiden ja välineiden palveluprosessien järjestäminen ja osittain tuottaminen osaksi Siun soten Apuvälinepalveluiden toimintaa.

Vuonna 2019 valmisteltiin moniammatillisena yhteistyönä Vammaispalvelulain mukaiset asunnon muutostyöt – Asunnon muutostöiden sekä kiinteästi asennettavien laitteiden ja välineiden korvaamiskäytännöt ja perusteet Siun sotessa 1.5.2020 alkaen -opas. Oppaan valmistelun tavoitteena oli sopia yhteiset perusteet vammaispalvelulain mukaisten asunnon muutostyöprosessien ja niihin liittyvien välineiden ja laitteiden korvaamisesta, jotta alueen asukkaat saavat tarvitsemansa palvelun mahdollisimman oikea-aikaisesti, tasavertaisesti ja laadukkaasti. Viranhaltijapäätös valmistellaan aina asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan ja opas toimii yleisenä ohjeena päätöksenteon tukena.

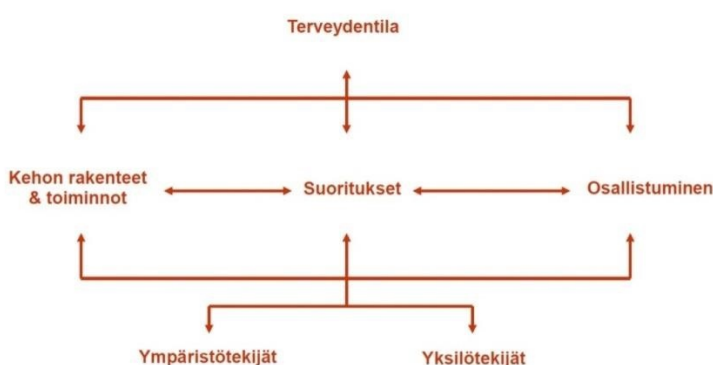
1.1.2021 alkaen Pohjois-Karjalan ja Heinäveden kunnan sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulain mukaisten asunnon muutostöiden ja niihin liittyvien laitteiden ja välineiden palveluprosessien järjestäminen ja tuottaminen siirtyivät kokonaan Siun soten Apuvälinepalveluiden/asunnon muutostyöpalveluiden toiminnaksi. Toiminnan kehittyessä oppaassa havaittiin muutostarpeita ja oppaan päivittäinen päätettiin ajoittaa kevääseen 2023, jolloin vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki yhdistyivät uudeksi vammaispalvelulaksi. Uusi vammaispalvelulaki hyväksyttiin eduskunnassa 1.3.2023 ja sen suunniteltiin astuvan voimaan 1.10.2023. Uusi eduskunta päätti 27.9.2023 siirtää uuden vammaispalvelulain voimaantuloa vuoden 2025 alkuun. Koska lakimuutos siirtyi, päätettiin opas päivittää vastaamaan nykytilannetta.

Oppaan päivittäminen on ollut osa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuksen -hankkeen kuntoutuksen osa-alueen kehittämistä.

2 Toimintakyky

Toimintakyky -käsite pohjautuu kansainväliseen WHO:n ICF-luokitukseen ([International Classification of Functioning Disability and Health](#)) (Kuva 1). ICF tarjoaa viitekehyksen, käsitteet ja kielen toimintakyvyn ja toimintarajoitteiden sekä kuntoutustoimien kuvaamiseen eri ammattiryhmille.

Toimintakykyosaaminen tulee olla kaikkien ammattiryhmien viitekehyksenä palveluita järjestettäessä. Toimintakykyosaamista vahvistetaan ja jalkautetaan Siun sotessa.

Kuva 1. ICF luokituksen osa-alueiden vuorovaikutussuhteet

Vammaispalveluun ja muille tahoille lausuntoja/suosituksia tekevän ammattilaisen tulee pyrkiä kuvaamaan potilaan/asiakkaan fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky ICF-viitekehyksen avulla. Lausunnoissa/suosituksissa on tärkeä kuvata, missä asiakkaalle tärkeissä suorituksissa hänellä on vaikeuksia ja miten toimintakykyä voidaan parantaa. Asunnon muutostöillä ja asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden korvaamisella pyritään mahdollistamaan vaikeavammaisen henkilön asuminen omassa kodissaan. Asunnon muutostöillä pyritään muokkaamaan haastavat ympäristötekijät asiakkaan tarpeiden mukaiseksi (yksilötekijät, kehon rakenteet ja toiminnot sekä terveydentila). Asunnon muutostöiden avulla pyritään tukemaan asiakkaan omatoimista suoriutumista välttämättömissä päivittäisissä toiminnoissa.

”Toimintakyky tarkoittaa ihmisen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle itselleen merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisen elämän toiminnoista kuten työstä, opiskelusta, vapaa-ajasta ja harrastuksista, itsestä ja toisista huolehtimista siinä ympäristössä, jossa hän elää”.

THL: <https://www.thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>

3 Asiakas

3.1 ERITYISEN TUEN TARPEESSA OLEVA HENKILÖ

Sosiaalihuoltolain 3 §:n mukaan *erityistä tukea tarvitsevalla henkilöllä ja asiakkaalla* tarkoitetaan henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan syyn vuoksi ja jonka tuen tarve ei liity korkeaan ikään siten kuin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012), *vanhuspalvelulaki*, 3 §:ssä säädetään.

3.2 VAIKEAVAMMAINEN HENKILÖ

Vammaispalveluasetuksen 13 §:n mukaan vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolle liikkuminen tai muu omatoiminen suoriutuminen vakituksessa asunnossa tuottaa vamman tai sairauden vuoksi erityisiä vaikeuksia. Vammaispalvelulain perusteella korvataan asunnon muutostöistä aiheutuvia kustannuksia ainoastaan sellaisille henkilöille, joita voidaan pitää vammaispalveluasetuksen 13 §:n tarkoittamana vaikeavammaisena henkilönä.

Arvioinnin lähtökohtana on saada käsitys asiakkaan kyvystä selviytyä päivittäisistä toiminnoista kotona tai kodin ulkopuolella. Arvioinnin perusteella tehdään päätös, onko henkilö ko. toiminnon suhteen vaikeavammaisen. Arvioinnin tekee erityisen tuen tarpeessa olevien henkilöiden kohdalta sosiaalityöntekijä.

4 Lainsäädäntö

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään silloin, kun vammainen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai etuuksia muun lain nojalla (VpL 4 § 1 mom). Vammaispalvelulakiin nähden ensisijaisia lakeja ovat esim. sosiaalihuoltolaki, kansanterveyslaki ja laki omaishoidon tuesta sekä vakuutuksia koskeva lainsäädäntö.

4.1 SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAINEN ASUNNON MUUTOSTYÖ

Ensisijaisesti muutostöitä korvataan sosiaalihuoltolain nojalla. Sosiaalihuoltolain mukaista taloudellista tukea asunnon muutostöihin myönnetään yksilöllisen harkinnan ja palvelutarpeen arvion mukaan. Taloudellista tukea voidaan myöntää iäkkäiden ja/tai pitkäaikaissairaiden asuntojen varustamis-, korjaus- ja muutostöihin, mutta ei varsinaisiin peruskorjauksiin. Ennen muutostyön suunnittelua tulee arvioida, voidaanko palvelutarve korvata lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineellä.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen sosiaalihuoltolain mukaisten asunnon muutostöiden myöntämisperusteet 1.1.2024 alkaen.

4.2 VAMMAISPALVELULAIN MUKAINEN ASUNNON MUUTOSTYÖ

Vaikeavammaiselle henkilölle korvataan asunnon muutostöistä aiheutuvat välttämättömät, kohtuulliset kustannukset, jos vammainen henkilö vammansa tai sairautensa takia niitä välttämättä tarvitsee suoriutuakseen tavanomaisista elämäntoiminnoista. Vammaispalvelulain perusteella korvattavia asunnon muutostöitä tehdään ainoastaan vaikeavammaisen henkilön vakituiseen asuntoon. Asunnon muutostöitä ei toteuteta, jos asiakas asuu perhehoidossa, palveluasumisessa, yhteisöllisessä asumisessa tai tehostetussa palveluasumisessa.

Korvattavien asunnon muutostöiden tarkoituksena on edistää henkilön omatoimista suoriutumista. Välttämättömyyden arvioinnissa on otettava huomioon henkilön olosuhteet ja elinympäristö sekä niiden suhde haettuun palveluun ja se, onko kyseinen apu tai tuki välttämätön vammaisen henkilön itsenäisen elämän ja itsemääräämisoikeuden turvaamiseksi tavanomaisissa elämän toiminnoissa.

Palvelujen ja tukitoimien **välttämättömyys** tulee kuvata niitä koskevassa hakemuksessa vamman tai sairauden aiheuttaman tarpeen kautta ts., mitä rajoituksia, esteitä tai tarpeita kyseessä oleva vamma tai sairaus aiheuttaa ja mitä palvelutarpeita siitä aiheutuu. Tässä yhteydessä ei arvioida toiminnan välttämättömyyttä, vaan sen toteutukseen tarvittavan avun tai tuen välttämättömyyttä.

Asunnon muutostöiden kustannusten **kohtuullisuutta** arvioitaessa on kiinnitettävä huomioita siihen, onko muutostyö välttämätön ja tukeeko muutostyö asiakkaan omatoimista suoriutumista ja onko tehtävän muutostyön kustannus kohtuullinen.

Tavanomaiset elämäntoiminnot ovat sellaisia jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita, joiden katsotaan kuluvan yleisesti yhteiskunnassa liittyviin hyväksyttäviin toimintoihin. Arviointi lähtee kuitenkin vammaisen henkilön tarpeista ja hänen elämäänsä yksilöllisesti liittyvistä tekijöistä. Tavanomaisiin elämäntoimintoihin kuuluvat asuminen, työssä käyminen, opiskeleminen, liikkuminen, asioiminen, yhteiskunnallinen osallistuminen, vapaa-ajan toiminnot, perhe-elämä; esimerkiksi lasten hoitaminen.

Asunnon muutostyönä voidaan korvata myös esteiden poistamista vaikeavammaisen henkilön asunnon välittömästä lähipiiristä. Tällaisia muutostöitä voivat olla esimerkiksi liikuntavammaisen henkilön kohdalla asunnon sisäänkäynnin yhteyteen tehtävän luiskan, mahdollisten kaiteiden tai kulkuväylän päällystämisen tai aistivammaisen henkilön kohdalla välttämättömien valaistuksenmuutostöiden tai muiden aistinvaraisten muutostöiden korvaaminen.

4.3 ASUNNON MUUTOSTYÖN LAATUTASO JA LUPAKÄYTÄNTÖ

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue korvaa asunnon muutostöistä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset. Muutostyön suorittaja vastaa laatutasosta ja siitä, että muutostyöt toteutetaan hyviä rakennustapoja ja kohtuullisia kustannuksia noudattaen. Kohtuullisilla kustannuksilla tarkoitetaan tarvikkeiden ja materiaalien keskimääräistä markkinahintaa. Asiakas voi halutessaan käyttää muutostyön toteutuksessa kalliimpia materiaaleja, jolloin hän maksaa kustannusten erotuksen itse. Muutostyöt pyritään toteuttamaan vammaismitoitettusti ja rakennusohjeiden sekä rakentamista säätelevien standardien mukaisesti.

Korvattavien asunnon muutostyökohteiden kohdalla noudatetaan soveltuvin osin valtion asuntolainoituksessa käytettävää laatutasoa. Vammaispalvelulain mukaisena asunnon muutostyönä korvataan myös muutostöiden suunnittelusta aiheutuneet välttämättömät kustannukset, joita toinen viranomaisvaatii esimerkiksi rakennuslupa- tai toimenpidelupa-asiassa liittyen.

4.4 ASUNTOON KIINTEÄSTI ASENNETTAVAT VÄLINEET TAI LAITTEET

Asunnon muutostyönä voidaan korvata vaikeavammaisen henkilön asuntoon kiinteästi asennettavia välineitä tai laitteita. Liikuntavammaiselle henkilölle voidaan asentaa kattoon nostolaite, oman asunnon portaisiin porrashissi tai ulko-oveen ovenavausmekanismi. Pääsääntöisesti kiinteästi asennettavat välineet tai laitteet, kuten hälytinalitteet, ovenavausmekanismi tai hissi, myönnetään vammaiselle henkilölle käytettäväksi niin, että laitteiden omistus säilyy Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Näin ollen hyvinvointialue vastaa laitteen huollosta tai korjauksesta aiheutuvista kustannuksista. Laitteen käytyä tarpeettomaksi se palautuu Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen asunnon muutostyöpalveluille.

Yleisesti käytössä olevien kodinkoneiden kustannuksia korvataan vain niissä tapauksissa, jos henkilö ei vammansa vuoksi voi käyttää kodinkoneen kohtuuhintaista perusmallia. Käytännössä korvaus on perusmallin ja kohtuuhintaisen erikoismallin välinen erotus. Tällainen voi olla esimerkiksi pyörätuolia käyttävän henkilön kohdalla perinteisen liedien korvaava tasoliesi ja kalusteuuni niissä tilanteissa, joissa tällä ratkaisulla mahdollistetaan vammaisen henkilön itsenäinen toimintakyky. Näkövammaiselle henkilölle voidaan korvata liesi, jossa on käännettävät painikkeet kosketuspainikkeiden tai digitaalisen näytön sijaan.

4.5 SOTAINVALIDIT JA RINTAMAVETERAANIT

Sotainvalideilla ja rintamaveteraaneilla on mahdollisuus saada korvausta pieniin asunnon muutostöihin Valtionkonttorin korvaamana, mikäli perusteet tähän täyttyvät. Sotainvalidit ja rintamaveteraanit ohjataan olemaan yhteydessä rintamaveteraanien ja sotainvalidien palvelukoordinaattori Ansa Tuoviseen, puhelin 013 330 7104. Palvelukoordinaattori antaa lisätietoa muutostöistä sekä pyytää tarvittaessa kartoituksen, jonka perusteella arvioidaan palvelutarve Valtiokonttorin ohjeiden mukaisesti esim. tukikaide, luiskan asentaminen, kynnyksen viistäminen tai poistaminen.

4.6 MUUTOSTÖITÄ, JOITA EI KORVATA

Vammaispalvelulain mukaisena asunnon muutostyönä ei korvata sitä haittaa, mikä liikuntarajoitteiselle henkilölle aiheutuu asumisesta hissittömässä taloyhtiössä. Porraskäytävään sijoitettavien hissien tai muiden henkilönostimien kustannuksia ei korvata, koska kyseessä ei ole vaikeavammaisen henkilön omaan asuntoon kiinteästi kuuluva nostolaite eikä muukaan asunnon muutos- tai rakennustyö (<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2004/200402838>).

Vammaispalvelulain mukaisena asunnon muutostyönä ei korvata vammaisen henkilön asunnon perusparannusluonteisia muutostöitä (esim. vanhojen valaisimien uusiminen, puuttuvien käsijohteiden asentaminen, portaiden rakentaminen tai korjaaminen) eikä vammaispalvelulain perusteella korvata sellaisia asunnon muutostöitä, jotka parantavat yleistä asumisviihtyisyyttä tai asunnon tai kiinteistön arvoa. Peruskorjaustoimet ovat välttämättömiä riippumatta siitä, kuka talossa asuu, eikä niitä voida pitää vammaispalvelulaissa tarkoitettuna vammasta tai sairaudesta johtuvina välttämättöminä muutostöinä¹. Pohjois-

¹ <https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/oikeuskaytanto/asunnon-muutostyot-seka-valineet-ja-laitteet/korvattavat>
<https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/oikeuskaytanto/asunnon-muutostyot-seka-valineet-ja-laitteet/korvattavat-asunnon-muutostyot>
 19.6.2018 T 3031 Asunnon muutostyöt - Korvattavat muutostyöt - perusparannus - kunnan soveltamisohjeet

Karjalan hyvinvointialueella on oikeus vaatia, että asunnossa on tehty tarvittavat peruskorjaukset ennen muutostöiden suunnittelua.

4.7 ENNALLISTAMINEN

Kiinteästi asennettujen laitteiden ja välineiden poistaminen ja niistä aiheutuvat kustannukset korvataan silloin, kun mainitut välineet ja laitteet on myönnetty henkilön käyttöön omistusoikeuden jäädessä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle. Asunnon muutostyön ennallistamisesta aiheutuvia kustannuksia korvataan myös niissä tilanteissa, jolloin esimerkiksi asunto-osakeyhtiö edellyttää kaikkien asukkaiden vastaavan asunnon ennallistamisesta aiheutuvista kustannuksista. Viranhaltijapäätöksessä todetaan, miten ennallistamisesta sovittu päätöksenteon yhteydessä. Kun kiinteästi asennetut välineet tai laitteet (esim. tukikahvat, kynnysten poistaminen/viistäminen) on myönnetty vammaisen henkilön omistukseen, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ei vastaa ennallistamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Mikäli asiakkaalle myönnetään esimerkiksi luiska sosiaali- tai vammaispalvelulain mukaisena asunnonmuutostyönä, se annetaan ensisijaisesti lainaan. Siitä tehdään lainaussopimus. Tarpeen lakattua, luiska puretaan ja se palautuu asunnon muutostyöpalveluille. Luiskaa ei siirretä toisen henkilön käyttöön ilman asunnon muutostöiden perusteiden täyttymistä.

Jos asuntoon asumaan jäävä asukas/asunnon omistaja, ilmaisee muiden lainaan annettujen välineiden tai laitteiden osalta halukkuutensa vastaanottaa laitteet omaan käyttöönsä, niiden osalta asia arvioidaan tapauskohtaisesti. Lainattujen välineiden tai laitteiden osalta arvioidaan, laitteiden purkamisesta aiheutuvat kustannukset (ennallistaminen) sekä laitteen/välineen mahdollinen jatkokäyttö. Jos laite on käyttökänsä päässä, eikä sitä voida enää hyödyntää uudessa kohteessa, laite voidaan lahjoittaa asukkaan/asunnon omistajan käyttöön. Kun laite/väline lahjoitetaan, se siirtyy lahjoituksen vastaanottajan omistukseen ja huoltovastuulle lahjoitushetken kunnossa.

4.8 UUDISRAKENNUS

Uudisrakennuksissa on lähtökohtaisesti otettava huomioon tilojen soveltuvuus liikunta- ja toimintaesteisten henkilöiden käyttöön (Maankäyttö- ja rakennuslaki 117e § ja Suomen rakentamismääräyskokoelma). Uudisrakentamisessa tulee jo suunnitteluvaiheessa huomioida kaikki vamman tai sairauden edellyttämät tarkoituksenmukaiset ratkaisut ja turvallisuus (KHO 10.1.2020 Päätös H1/2020, Vpl:n mukaista taloudellista tukitointa koskeva valitus - HO:n päätöksen lopputulosta ei muuteta – Uudisrakennuksen valaistusmuutostyötä ei korvata).

Uudisrakentamisessa ylimääräisiä kustannuksia korvataan vammaispalvelulain perusteella vamman aiheuttamien lisäkustannusten osalta, jotka ylittävät normaalit rakentamiskustannukset. Uudisrakennuksen lisäneliöistä aiheutuvia kustannuksia ei pääsääntöisesti korvata.

4.9 PERUSKORJAUS

Asunnon peruskorjaukset tai home- ja kosteusvauriot eivät kuulu vammaispalvelulain mukaisena asunnon muutostyönä korvattavaksi. Asunnon muutostöiden yhteydessä tai myöhemmin ilmeneviin rakennevaurioihin ym. vastaaviin vammaispalvelu ei ole velvollinen osallistumaan. Mikäli asuntoon on sen huonokuntoisuuden vuoksi tehtävä peruskorjauksia tai peruskorjauksen tarve ilmenee asunnon muutostyön yhteydessä, peruskorjauskustannukset on eriteltävä asunnon muutostyöhön liittyvistä kustannuksista. Asiakas vastaa aina itse peruskorjausluonteisista kustannuksista. Asunnon peruskorjaukseen voi hakea Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen korjausavustusta (ARA). Mikäli asiakas hankkii asunnon vammautumisen jälkeen, hänen tulee kiinnittää huomiota sen sopivuuteen toimintarajoitteiden kannalta.

4.10 MUUTTO

Vaikeavammaisen henkilön muuttaessa toiselle paikkakunnalle, hyvinvointialue korvaa muutostyöt, joita ilman henkilö ei voisi muuttaa uuteen asuntoon. Tällaisia välttämättömiä muutostöitä voivat olla esimerkiksi esteettömän sisäänkäynnin mahdollistavat muutostyöt tai pesuhuoneeseen tehtävät välttämättömät muutostyöt. Mikäli muutostyöt voidaan suorittaa muuton jälkeen, korvausvastuussa on uusi hyvinvointialue.

Tilanteita, joissa uuden asunnon muutostöitä voidaan korvata, ovat esimerkiksi perhetilanteen muutos, lapsen syntymä, lisääntynyt apuvälineiden tarve tai tarve vaihtaa paikkakuntaa työn takia. Vaikeavammaisen henkilön asunnon vaihto- tai muuttotilanteessa, asiakkaan tulee perustella vammasta tai sairaudesta aiheutuva tarve muutostöihin. Jos vammaisen henkilö muuton syy liittyy ainoastaan asumisviihtyvyyteen, ei Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella ole korvausvelvollisuutta. Muuttotilanteissa viranhaltijalla on oikeus arvioida muuton syytä loukkaamatta henkilön oikeutta valita asuinpaikkaansa, koska kyse on taloudellisen etuuden myöntämisestä. Jos vammaiselle henkilölle on myönnetty asunnon muutostyön korvaus ja hän vaihtaa asuntoa, ei hyvinvointialueella ole välttämättä velvollisuutta korvata uuden asunnon muutostyötä.

Muuttotilanteessa asiakkaan tulee ottaa yhteyttä asunnon muutostyöpalveluihin hyvissä ajoin (3 kuukautta) ennen suunniteltua muuttoa.

4.11 ASUMISEN RAHOITUS- JA KEHITTÄMISKESKUS (ARA)

ARA vastaa Suomessa asuntopolitiikan toimeenpanosta ja myöntää asumiseen ja rakentamiseen liittyviä avustuksia ja tukia. Iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjausavustuksen tarkoitus on parantaa iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia kotona asumiseen. Asuminen kotona edellyttää, että asunto on esteetön ja sellaisessa kunnossa, että asuminen siellä on terveellistä ja turvallista huomioon ottaen asukkaan voimavarat.

ARA:n avustuksen saamisen ehtona on, että töitä ei ole aloitettu ennen ARA:n tekemää avustuspäätöstä. Hakijan tulee olla varautunut rahoittamaan koko korjaustoimenpide ennen avustuksen maksamista, sillä avustus

maksetaan jälkikäteen laskuja ja kuitteja vastaan. Avustuksen maksamisen jälkeen hakijalle jää maksettavaksi oma osuus, joka on enintään 50 % hyväksyttävistä korjauskustannuksista. Erityisestä syystä avustusta voidaan myöntää 70 %.

Avustus voidaan myöntää ruokakunnalle, jossa on vähintään yksi 65 vuotta täyttänyt henkilö tai vaikeavammaisen henkilö, jolla vamman tai sairauden vuoksi on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista. Avustuksen myöntämiselle vammaiselle henkilölle ei ole ikärajaa. Avustuksen saajan, sekä iäkkään että vammaisen ja hänen ruokakuntansa on oltava tulojensa ja varallisuutensa vuoksi kokonaisuutena arvioiden sellaisessa asemassa, että avustuksen myöntäminen on tarpeen korjaustoimenpiteiden toteuttamiseksi. Tuloarvioinnissa käytetään vuositason keskiarvoa.

Jos korjattava toimenpide liittyy vammaan/sairauteen, vammaisen henkilön on ennen ARA:n avustuksen hakemista haettava kunnalta vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain mukaista avustusta ja saatava viranhaltijapäätös Siun soten asunnon muutostyöpalveluilta. Jos avustuksen hakija on vaikeavammaisen, hän saa rahoituksen asunnon korjaustöihin em. vammaispalvelulain perusteella eikä tällaisia korjaustoimenpiteitä voi avustaa korjausavustuslain perusteella.

Vammaispalvelulain perusteella korjattavia toimenpiteitä eivät ole esim. kattoremontti, käyttövesiputkiston uusiminen tai muu peruskorjausluonteinen työ, joten tämän kaltaisiin korjaustöihin ei tarvitse hakea Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen asunnon muutostyöpalveluiden viranhaltijapäätöstä.

[Aran korjausavustukset](#)

5 Asunnon muutostyöprosessi

Asunnon muutostyö on vaiheittain etenevä prosessi (Kuva 2).

5.1 TARVE

Asunnon muutostyöprosessi käynnistyy tarpeesta, jonka joko asiakas itse, omainen tai asiantuntija havaitsee (Liite 1). Vammaispalveluna myönnettävinä muutostöiden periaatteita ovat välttämättömyys, vaikeavammaisuus ja kohtuulliset kustannukset.

5.2 YHTEYDENOTTO JA ASUNNON MUUTOSTYÖHAKEMUS

Yhteydenotto asunnon muutostyöpalveluiden otetaan sosiaalityöntekijään joko suullisesti tai kirjallisesti. Jos hakemus tehdään suullisesti, pyydetään tarvittaessa täyttämään myös kirjallinen hakemus ja toimittamaan

tarvittavat liitteet asunnon muutostyöpalveluille. Hakemuksen perusteella sovitaan arvioinnista/kotikäynnistä ja siitä, ketkä siihen osallistuvat.

Kuva 2. Asunnonmuutostyöprosessi

5.3 ARVIOINTI, KOTIKÄYNTI

Asunnon muutostyön tarpeen arviointi tehdään moniammatillisen työryhmän tekemänä kotikäyntinä. Kokoonpano asunnon muutostyöarvioinnissa riippuu muutostyön laajuudesta ja haastavuudesta. Arviointikäynnillä tulee olla mukana asiakkaan tai hänen edustajansa lisäksi sosiaalityöntekijä, tekninen asiantuntija ja tarvittaessa fysioterapeutti/toimintaterapeutti/kuntoutusohjaaja/apuvälineuvoja. Palvelutarvearvioinnissa pyritään huomioimaan asiakkaan kokonaistilanne ja hänellä mahdollisesti käytössä olevat muut palvelut.

Arvioinnissa tarvittavat asiakirjat: hakemus, rakennuspiirustukset, mahdolliset todistukset terveydentilasta sekä tarvittaessa julkisen sektorin fysioterapeutin/toimintaterapeutin/kuntoutusohjaajan/apuvälineuvojan lausunto/suositus asunnon muutostyötä varten. Lausunnon tilalle käy myös esimerkiksi fysioterapia- tai muu potilaskertomuskirjaus.

5.4 TERVEYDENHUOLLON AMMATTILAISEN LAUSUNTO

Lausunto sisältää asiakkaan toimintakyvyn arvioinnin, kuvauksen asuinympäristöstä sekä arvioinnin tarvittavista muutostöistä ja niiden välttämättömyydestä päivittäisissä toiminnoissa. Lausunnon tekee Siun soten terveydenhuollon asiantuntija, esimerkiksi fysioterapeutti, toimintaterapeutti, kuntoutusohjaaja tai apuvälineneuvoja. Lausunnon laatija voi kotikäynnillä käyttää apuna Siun soten asuinympäristön kartoituslomaketta (Liite 2 ja liite 3). Asuinympäristön kartoituslomake täydentää käyntikirjauksena tehtyä asiakkaan toimintakyvyn kuvausta.

5.5 SUOSTUMUS ASUNNON MUUTOSTYÖHÖN

Mikäli asiakas asuu asunto-osakeyhtiössä, asunnonomistaja tekee ilmoituksen asunnon muutostyöstä ja toimittaa suunnitelman asunto-osakeyhtiön hallitukselle. Suunnitelman tekee tekninen asiantuntija. Päätöstä ja muutostyötä ei voida tehdä ennen asunto-osakeyhtiön antamaa lupaa.

Asunto-osakeyhtiölain mukaisesti asunto-osakkeessa tehtäviin muutostöihin tarvitaan **taloyhtiön hallituksen kirjallinen lupa**, joka vaikeavammaisen henkilön tulee hankkia. Asunto-osakeyhtiölain mukaiset välttämättömät valvojasta aiheutuvasta kustannukset korvataan, kun valvojaa tarvitaan vammasta aiheutuvien välttämättömien muutostöiden valvonnassa asunto-osakeyhtiölain tai kunkin asunto-osakeyhtiön sääntelyn puitteissa.

Vaikeavammaisen henkilö hakee asunnon muutostöille asunnon omistajan, kuolinpesän tai isännöitsijän luvan (Liite 4). Taloyhtiön isännöitsijä ja/tai kunnan rakennustarkastaja antavat ohjeet lupamenettelystä tapauskohtaisesti. Esimerkiksi kosteisiin tiloihin ja kantaviin rakenteisiin tehtäviin pieniinkin muutoksiin tarvitaan taloyhtiön hallituksen/isännöitsijän kirjallinen suostumus. Mikäli muutostyö vaatii rakennuslupaa tai muuta lupaa, asiakkaan tulee hankkia se ennen asunnon muutostöiden aloittamista. Vammaisen henkilö tai hänen valtuuttamansa henkilö on vastuussa muutostöiden valvonnasta ja hyväksyy muutostyöt.

5.6 KÄSITTELY JA PÄÄTÖS

Sosiaalityöntekijä tekee päätöksen muutostöistä asiakkaan tekemän hakemuksen ja palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Hakemuksen käsittelyaika on kolme kuukautta saapumis päivästä lukien. Päätöksen teon pohjana sosiaalityöntekijällä on käytettävissä lainsäädäntö muutostyön myöntämisen perusteista, lausunto/suositus asunnon muutostöiden tarpeesta, lupa taloyhtiön hallitukselta/isännöitsijältä/asunnon muilta omistajilta, muutostyön suunnitelma ja kustannusarvio sekä tarvittaessa tarjouspyynnöt.

Sosiaalityöntekijä konsultoi rakennusalan asiantuntijaa ja/tai asunnon muutostöiden suunnitteluun osallistuneita muita ammattihenkilöitä (esim. fysio- tai toimintaterapeutti, kuntoutusohjaaja, apuvälineneuvoja).

5.7 TOTEUTUS

Siun sote teettää asunnon muutostyöt ja tämä edellyttää aina vammaisen henkilön suostumusta. Hyvinvointialueella käytetään kilpailutettuja sopimustoimittajia.

Siun soten tekninen asiantuntija valvoo ja ohjaa työn etenemistä ja rakennustyön oikeellisuutta (Liite 5) sekä viestittää muutoksista sosiaalityöntekijälle. Lisäksi hän ilmoittaa muutostyön valmistumisesta sosiaalityöntekijälle. Asunnon muutostöiden valmistuttua erityisesti laajemmissa muutoksissa tehdään lopputarkastus, jossa on mukana sosiaalityöntekijä, tekninen asiantuntija ja tarvittaessa suosituksen tehnyt ammattilainen (esim. fysio- tai toimintaterapeutti, kuntoutusohjaaja, apuvälineneuvoja). Suppeissa muutostöissä lopputarkastus voidaan toteuttaa myös puhelimitse ennen laskun hyväksymistä.

Jos vammaisen henkilö valitsee itse ja teettää työn urakoitsijalla, syntyy sopimussuhde vammaisen henkilön ja urakoitsijan välillä. Mikäli kohteessa on ollut suunnitteluvirhe tai tehdyssä työssä joku muu virhe, vastaa suunnittelija tai urakoitsija virheestään yleisten sopimusehtojen mukaan. Tällaisessa tilanteessa vammaispalvelut ei osallistu asiassa mahdollisesti syntyviin erimielisyyksiin, vaan asian ratkaisee tarvittaessa kuluttajaviranomainen.

5.8 KÄYTÖN SEURANTA

Asiakkaalla ja häntä avustavien henkilöiden vastuulla on seurata asunnon muutostöiden tai asunnon muutostyönä myönnettyjen apuvälineiden käyttöä sekä niiden kuntoa ja toimivuutta. Jos apuväline on epäkunnossa tai käyttäjälleen toimimaton, siitä tulee ilmoittaa välittömästi Siun soten asunnon muutostyöpalveluille, puhelin 013 330 7990. Asiakkaalla on myös ilmoitusvelvollisuus apuvälinekeskukseen tai kotikunnan apuvälinelainaamoon, jos hänelle lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä myönnetty apuväline ei ole kunnossa tai se on käyttäjälleen toimimaton.

5.9 KORVAUSVELVOLLISUUS JA VASTUUT, KUN OMAINEN TEKEE ASUNNON MUUTOSTYÖN

Jos asunnon muutostyön toteuttaa omainen tai asiakas on teetättänyt sen valitsemallaan palveluntuottajalla, niin näissä tapauksissa muutostöiden tarvearvio ja korvauspäätös tehdään vastaavin perustein, kuin Siun soten järjestämässä palvelussa. Siun sote korvaa asunnon muutostöistä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset. Muutostyön suorittaja vastaa laatutasosta ja siitä, että muutostyöt toteutetaan hyviä rakennustapoja noudattaen.

Mikäli asunnon muutostyön toteutus on tapahtunut sellaisen henkilön toimesta, jolla ei ole alan ammatillista koulutusta tai yritystä, voidaan korvata asunnon muutostyöstä aiheutuvia kohtuullisia materiaalikuluja, mutta ei työn osuutta. Korvauksia tulee hakea 6 kk kuluessa kustannusten syntymisestä. Jälkikäteen tehdyssä korvaushakemuksessa tulee olla erittely (tarvikkeet ja työn osuus) haettavista kustannuksista.

Lisätietoa suunnittelun tueksi:

[Vammaispalvelukäsikirja, laki & oikeuskäytäntö -osio:](#)

- [Vaikeavammaisen määrittely](#)
- [Korvattavat asunnon muutostyöt \(KHO:n ratkaisuja\)](#)
- [Asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet](#)
- [Kohtuullisten kustannusten arviointi](#)
- [Hissit ja pyörätuolinostimet](#)
- [Uudisrakentaminen ja perusparannustyöt](#)
- [Asunnon vaihtaminen](#)
- [Vakituisen asunnon käsite ja vapaa-ajan asunto](#)
- [Esteiden poistaminen lähiympäristöstä](#)

Rakennustieto: [Esteetön liikkumis- ja toimintaympäristö](#)

6 Luokitusosa

Asunnon muutostöiden kustannusten sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimista ja kustannusten korvaamista koskeva säännös on luonteeltaan korvaussäännös. Hyvinvointialueella on velvollisuus korvata kohtuulliset kustannukset, jos vammainen henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee näitä toimenpiteitä suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Asumispalveluissa tulee olla sellaiset varusteet, jotka mahdollistavat asukkaiden osallisuuden ja sosiaalisen kanssakäymisen ja ne tukevat asukkaiden jäljellä olevaa toimintakykyä. Asumispalvelujen tarvittava varustetaso mukaan lukien yleisessä käytössä olevat apuvälineet sovitaan palveluntuottajan ja hyvinvointialueen välisessä sopimuksessa. Kaikilla asumispalveluyksiköiden asukkailla, jotka täyttävät apuvälineasetuksen 1 §:n edellytykset, on yksiköiden varustetasosta huolimatta oikeus asetuksen mukaisiin yksilöllisen arvion perusteella luovutettaviin lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineisiin.

6.1 WC-TOIMINNOT

Wc-apuvälineitä voidaan myöntää asiakkaan omatoimisuuden ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineinä tai vammaispalvelulain perusteella. Erityisesti kosteissa tiloissa tulee ottaa huomioon rakennusmääräykset ja taloyhtiön/asunnon omistajan luvat seinä- ja lattiakiinnityksille.

Esteettömien wc- ja pesutilojen suunnittelun tueksi on julkaistu opas (Invalidiliiton Esteettömyyskeskus ESKE 2018) pohjautuen Valtioneuvoston asetukseen rakennuksen esteettömyydestä 241/2017: [Esteetön WC- ja pesutilaopas](#).

09 12 06 WC-istuimet

Kohtaan sisältyvät esim. korotetut tai korkeudeltaan säädettävissä olevat WC-istuimet sekä pesevät ja kuivaavat WC-istuimet. WC-istuimeen kiinnitettävät erilliset suihkut ja kuivaajat, ks. 09 12 36.

09 12 06 01 Korotetut WC-istuimet

Vakiokorkeutta korkeammat wc-istuimet.

Istuimen vakiokorkeus on 42 cm, korotetun istuimen korkeus 46 cm.

Arvioinnissa huomioitavaa

Apuvälinetarpeen arvioinnissa on huomioitava korkean wc-istuimen yhteensopivuus kallistettavaa wc/suihkutuolia käytettäessä.

Wc-istuimen irtoamisvaara on huomioitava, jos wc-istuin on liimattu lattiaan. Asiakkaan siirtyessä sivulta wc-istuimelle voi liimakiinnitys pettää. Arvioinnissa huomioitava kiinnitysmahdollisuudet esim. saako pultein kiinnittää lattiaan.

Korvaamisen perusteita

Voidaan korvata itsenäisen wc-asioinnin mahdollistamiseksi henkilölle, joka ei pysty siirtymään vakiokorkuiselle wc-istuimelle seisoma-asennon tai apuvälineiden (esim. liukulauta) avulla. Wc-asiointiin tarvitaan myös enemmän tilaa esimerkiksi suolen stimulointiin, tuseeraamiseen tai virtsarakon katetrointiin (wc-koroke pienentää wc-aukkoa). Tarve apuvälineelle on pitkäkestoinen ja muut vaihtoehdot ratkaisut kuten korokkeet ym. on arvioitu.

WC-istuimeen voidaan asiakkaan toimintakyvyn tukemiseksi tarvittaessa myöntää lisävarusteena käsituot.

09 12 06 02 Pesevät ja/tai kuivaavat wc-istuimet

Wc-istuimet, joihin on sisäänrakennetut mekanismit, joiden avulla henkilö voi suorittaa alapesun ja kuivauksen.

Vammaispalvelulain perusteella voidaan asuntoon kuuluvana välineenä ja laitteena korvata pesevä ja kuivaava WC-istuin (09 12 06 02) tai istuimeen kiinnitettävä suihku / kuivaaja (ks. 09 12 36).

Arvioinnissa huomioitavaa

Apuvälinetarpeen arvioinnissa on otettava huomioon käytössä olevan wc-istuimen koko ja käyttäjän tarpeet.

Korvaamisen perusteita

Voidaan korvata itsenäisen wc-asioinnin mahdollistamiseksi henkilölle, joka ei pysty käsin tai muiden apuvälineiden avulla pyyhkimiseen/peseytymiseen/kuivaamiseen eikä irrallinen suihku- ja kuivausmekanismi sovellu käytettäväksi. (ks. 09 12 36). Tarve apuvälineelle on pitkäkestoinen.

09 12 21 Wc-istuimet, kiinteä nostomekanismi

WC-istuimet, joissa on nouseva ja laskeva istuinosa, joka helpottaa WC-istuimelle istuutumista ja siitä nousemista.

Korvaamisen perusteita

Kiinteästi asennettava wc-istuimen kiinteä nostomekanismi voidaan myöntää itsenäisen wc-asioinnin mahdollistamiseksi henkilölle, jolla on sairaudesta tai vammasta johtuva huomattava alaraajojen lihasheikkous tai muu yksilöllinen tarve (esim. eri tasoissa siirtyminen ei onnistu). Tarve apuvälineelle on pitkäkestoinen ja muut vaihtoehdot ratkaisut esim. wc-korottajat on arvioitu. Kiinteä nostomekanismi voidaan myöntää, jos jalallinen nostin ei sovellu (esim. jalas estää siirtymisen).

09 12 36 WC-istuimeen kiinnitettävät erilliset suihkut ja kuivaajat

WC-istuimeen kiinnitettävät välineet, jotka suihkuttavat vettä ja voivat mahdollisesti kuivata ilmalla henkilön intiimialueet tämän istuessa WC-istuimella. Kohtaan sisältyvät esim. WC-istuimet, joissa on kyseisen toiminto. Pesevät ja kuivaavat WC-istuimet, ks. 09 12 06.

Arvioinnissa huomioitavaa

Apuvälinetarpeen arvioinnissa on otettava huomioon wc-istuimen ja henkilön koko. Wc-istuimen soveltuvuus tulee arvioida. Nykyistä wc-istuinta ei vaihdeta, jos se soveltuu asiakkaan käyttöön (koko, korkeus).

Irrallisen suihku- ja kuivausmekanismin asentaminen edellyttää sähkö- ja vesiliitäntää.

Korvaamisen perusteita

Erilliset suihkut ja kuivaajat voidaan myöntää itsenäisen wc-asioinnin mahdollistamiseksi henkilölle, joka ei pysty käsin tai muiden apuvälineiden avulla pyyhkimiseen/peseytymiseen/kuivaamiseen ja tarve on pitkäkestoinen.

6.2 PESEYTYMINEN

Peseytymis-, suihku- ja kylpyvälineitä voidaan korvata asiakkaan päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen tueksi lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineinä (siirrettävät apuvälineet) tai vammaispalvelulain perusteella korvattavana laitteena (kiinteästi asennettavat).

Vammaispalvelulain perusteella voidaan asuntoon kuuluvana välineenä ja laitteena korvata suihkun ovet, suihkuseinä tai sen poisto. Suihkuverhoja ei korvata.

Esteettömien wc- ja pesutilojen suunnittelun tueksi on julkaistu opas (Invalidiliiton Esteettömyyskeskus ESKE 2018) pohjautuen Valtioneuvoston asetukseen rakennuksen esteettömyydestä 241/2017: [Esteetön WC- ja pesutilaopas](#).

09 33 Peseytymis-, suihku- ja kylpyvälineet

Kylvyn tai suihkun aikana istumista tukevat välineet.

09 33 05 03 Suihkuistuimet, seinään kiinnitettävät

Seinään kiinnitettävät istuimet, joiden päällä istuen voidaan peseytyä. Kohtaan kuuluvat esim. mallit, jotka voidaan taittaa seinää vasten silloin kun niitä ei käytetä.

Arvioinnissa huomioitavaa

Arviointia tehtäessä tulee ottaa huomioon rakennustekniset vaatimukset.

Korvaamisen perusteita

Voidaan korvata itsenäisen peseytymisen mahdollistamiseksi, kun siirrettävät suihkuistuimet eivät sovellu esim. tilanahtauden ja/tai siirtymisturvallisuuden vuoksi.

09 33 12 Kylpypaarit, suihkupöydät ja hoitopöydät

Kiinteät tai siirrettävät pöydät, joilla henkilö makaa kylvyn, suihkun tai vaipanvaihdon yhteydessä.

Kylpypaarit, suihku- ja hoitopöydät voidaan luovuttaa lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineenä mahdollistamaan peseminen, kuivaaminen, pukeminen ja mahdollistamaan kotona asuminen, kun asiakas ei sairauden tai vamman vuoksi pysty istumaan pesemisen, pukemisen aikana, em. toiminnot on turvallisinta suorittaa kylpypaarilla tai suihku- tai hoitopöydällä ja tilat soveltuvat suihkutason käyttöön.

Arvioinnissa huomioitavaa

Arviointia tehtäessä tulee ottaa huomioon rakennustekniset vaatimukset.

Myöntämisen perusteet

Vammaispalvelulain perusteella voidaan asuntoon kuuluvana välineenä korvata kiinteä suihkupöytä, kun pyörällinen pesutaso ei sovellu esim. tilan ahtauden vuoksi.

6.3 HENKILÖNNOSTOLAITTEET

Laitteet, joiden avulla voidaan nostaa henkilö ja muuttaa hänen sijaintiaan ja asentoon jonkin toiminnon suorittamiseksi.

12 36 12 Nostolaitteet, seinään, lattiaan tai kattoon kiinnitettävät

Laitteisto, jonka avulla henkilöä voidaan nostaa ja siirtää laitteiston sallimassa tilassa. Kohtaan sisältyvät esim. allasnostimet.

Arvioinnissa huomioitavaa

Kiinteää nostinta arvioitaessa tulee rakennustekniset mahdollisuudet kartoittaa sekä huomioida taloyhtiön/asunnon omistajan luvat kiinnitykselle. Nostolaitteen kiinnitys tulee tehdä laitevalmistajan ohjeiden mukaisesti hyvää rakennustapaa noudattaen.

Henkilönnostimen arvioinnissa tulee nostoliinan mallin valinta tehdä huolellisesti riippumatta siitä, onko nostin siirrettävä vai kiinteästi asennettava katonostin. Asiakas saattaa tarvita useita nostoliinoja eri käyttötarkoituksiin (esim. yleisliinan lisäksi suihkuliinan pesujen yhteydessä käytettäväksi ja hygienialiinan wc-toimintoihin).

Korvaamisen perusteita

Väline voidaan korvata, kun siirrettävän nosturin käyttö ei ole mahdollista tai se tuottaa kohtuuttomia vaikeuksia (esim. ahtaat tilat tai lattiapintojen korkeusero). Kiinteästi asennettava nostolaite voidaan myöntää vakituiseen asuntoon.

Henkilönostimia ei myönnetä esim. palvelukoteihin henkilökunnan ergonomian parantamiseksi vaan tällöin nostolaitteen tarpeellisuuden arviointi ja hankinta on työnantajan vastuulla. Allasnostimia ei myönnetä yksityisiin, taloyhtiöiden tai yleisiin uimahalleihin.

6.4 KEITTIÖTOIMINNOT

Arvioinnissa huomioitavaa

Vammaispalvelulain perusteella voidaan korvata normaalilaitteen ja erityislaitteen, joka ominaisuuksiltaan soveltuu vaikeavammaiselle (esim. kodinkone helppokäyttöisillä kytkimillä), välinen erotus. Vamman kannalta laitteen/koneen välttämättömät muutostyöt korvataan kokonaan. Tavanomaisia kodinkoneita ei korvata.

Keittiön muutostyöt korvataan niiltä osin kuin ne ovat henkilön keittiötoiminnoissa suoriutumisen arvioinnin perusteella kohtuullisia ja palvelutarpeen kannalta välttämättömiä. Arvioinnissa tulee huomioida asiakkaan päivittäiset toiminnot ja ruuanlaittotottumukset sekä perhekunnan muut jäsenet ja mahdollinen kotihoito ja/tai henkilökohtainen apu.

Vammaispalvelulain perusteella voidaan asunnon muutostöinä korvata tiskipöydän muutoksia kuten jalkatila pyörätuolin käyttäjälle, työtason korkeuden muuttaminen, hanan paikan vaihto tai pitkävipu hanaan ylettämiseksi. Kuivauskaappi voidaan tarpeen mukaan laskea alemmaksi tai järjestää astioiden kuivaus tiskipöydälle. Kalusteisiin asennettavan erillisuunin tai tasolieden sijoittelu ja ominaisuudet (mm. käyttökytkimet, sivulle aukeava uuninluukku tai ulosvedettävä ritiläkisko) tulee arvioida käyttäjän omatoimisuuden tukemisen näkökulmasta.

Korkeussäädettävien keittiökalusteiden välttämättömyys arvioidaan asiakkaan arjen toimintojen ja ruuanlaittotottumusten sekä taloudessa asuvan puolison tai perheenjäsenien kokonaisarviointina, mikäli sellaista kiinteää työskentelykorkeutta ei löydy, mikä toimisi kohtuullisesti vähintään kahdelle ruokaa laittavalle henkilölle.

Vanhoihin kaapistoihin voidaan korvata ulosvedettävät laatikostot silloin, jos muutostyön katsotaan olevan henkilön toimintakyvyn kannalta välttämätön. Mikäli tämä ei perustellusta syystä ole mahdollista, korvataan koko kaapisto. Sama koskee myös muissa tiloissa kaappeihin tehtäviä muutostöitä.

Myöntämisen perusteet

Keittiön muutostöitä voidaan korvata yksilöllisen tarpeen perusteella, kun se mahdollistaa itsenäiset keittiötoiminnot turvallisesti. Tavanomaiseen asumiseen liittyviä välineitä ei korvata, mutta niihin voidaan korvata muutostöitä kuten jääkaapin kahva.

6.5 TUKEUTUMISVÄLINEET

Tukeutumisvälineen kiinnittämiseen tulee olla asunnon omistajalta ja taloyhtiön isännöitsijältä lupa. Kiinnittämisessä tulee huomioida mm. seinä- ja/tai lattiamateriaalin kestävyys. Erityisesti kosteissa tiloissa tulee ottaa huomioon rakennussäädökset. Ammattilaisen tulee kiinnittää tukeutumisväline paikoilleen hyvää rakennustapaa noudattaen.

18 18 03 Tukitangot, tukikaiteet ja käsijohteet

Yleensä putkimaiset tangot, jotka on kiinnitetty seinään, lattiaan tai muuhun vakaaseen rakenteeseen ja johon henkilö voi käsin tukeutua kävellessään, esimerkiksi ylös tai alas rappusia tai luiskaa tai liikuessaan käytävää pitkin.

Arvioinnissa huomioitavaa

Arvioinnissa tulee huomioida rakennussäädökset ja ohjeet.

Yhtiömuotoisessa asumisessa vastuunjaosta ja korvattavuudesta neuvotellaan taloyhtiön ja vammaispalvelun kesken ja sovitaan kunnossapidosta.

Näkövammaisten keskusliitto: [Saavutettavuus ja esteettömyys](#).

Korvaamisen perusteita

Käsijohteet voidaan myöntää, kun ne ovat välttämättömiä liikkumisen ja toimintakyvyn turvaamiseksi. Siun sotessa käsijohteet luovutetaan asiakkaalle pääsääntöisesti omaksi, eikä niitä poisteta Siun soten toimesta.

18 18 06 Tukikahvat ja kädensijat, kiinteät

Välineet, yleensä suorat tai kulmanmuotoiset tangot, jotka on kiinnitetty pysyvästi seinään, seinään ja lattiaan tai seinään, kattoon ja lattiaan ja jotka tukevat seistessä tai asentoa vaihdettaessa.

Arvioinnissa huomioitavaa

Tukikahvoja arvioitaessa tulee kartoittaa ja huomioida tilan rakennustekniset mahdollisuudet

Korvaamisen perusteita

Siun sotessa tukikahvat luovutetaan asiakkaalle pääsääntöisesti omaksi, eikä niitä poisteta Siun soten toimesta.

18 18 11 Saranoidut tukikaiteet ja käsivarsituet

Välineet, jotka antavat tukea asennonvaihtoon ja jotka voidaan kiinnittää seinään tai lattiaan ja jotka voidaan tarvittaessa kääntää pois tieltä joko ylös tai sivulle tai laskea alas.

Arvioinnissa huomioitavaa

Lattiaan kiinnitettävät tukikaiteet voivat tulla kyseeseen, kun wc-istuin pitää asentaa reilusti irti seinästä. Lattiaan kiinnitettävää tukikaidetta ei voi asentaa lattiaan, jossa on lattialämmitys.

6.6 PORTIN-, OVEN-, IKKUNAN- JA VERHONAVAAJAT/SULKIJAT

18 21 03 Ovenavaajat ja – sulkijat

18 21 03 01 Sähköiset kääntöovikoneet

Arvioinnissa huomioitavaa

Ennen sähköisen ovikoneiston korvaamista tulee arvioida muut oven avaamista helpottavat keinot (esim. ovipumpun säätö, lukkomekanismin muutos, pienapuvälineet). Yhtiömuotoisessa asumisessa vastuunjaosta (esim. alaoven tai hissien oven avaaminen) neuvotellaan taloyhtiön ja vammaispalvelun kesken korvattavuudesta ja kunnossapidosta.

Uloskäytävillä tai uloskäytävälle johtavilla reiteillä olevien ovien lukituksen tulee olla helppokäyttöisesti avattavia sekä varmennettu siten, että sähkökatkoksen sattuessa sähköisen lukituksen avaus on mahdollinen (P-K:n Pelastuslaitos 18.3.2024).

Myöntämisen perusteista

Ovikoneisto voidaan joissakin tilanteissa myöntää osana ympäristöhallintajärjestelmää lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä, ks. [Apuvälineiden valtakunnalliset luovutusperusteet 2023](#), s. 232. Ympäristöhallintajärjestelmien arviointi on keskitetty Siun soten apuvälinekeskukseen.

18 21 06 Ikkunanavaajat ja -sulkijat

18 21 09 Verhonavaajat ja – sulkijat

18 21 12 Markkiisien ja sälekaihtimien avaajat ja sulkijat

Myöntämisen perusteista

Ikkunan-, verhojen-, markiisien ja sälekaihtimien avaajat ja sulkijat voidaan myöntää vammaispalvelulain perusteella vaikeavammaisen henkilön vakinaisen asunnon ikkunoihin, kun henkilöllä on tarve avata/sulkea ikkunat ja/ tai verhot tai säätää markiiseja ja se mahdollistaa itsenäisen suoriutumisen. Em. välineet voidaan myöntää perustellusta syystä Siun soten apuvälinekeskuksesta osana ympäristönhallintajärjestelmää, ks. [Apuvälineiden valtakunnalliset luovutusperusteet 2023](#), s. 232.

6.7 LUKOT

18 21 15 Lukot

Kohtaan sisältyvät esim. sähkölukot.

Sähkölukot voidaan korvata vammaispalvelulain perusteella hakijan vakituisen asunnon oveen, mikäli henkilö ei vammasta tai pitkäaikaisesta sairaudesta johtuen pysty avaamaan ja sulkemaan ovea muilla apuvälineillä.

Yhtiömuotoisessa asumisessa vastuunjaosta neuvotellaan taloyhtiön ja vammaispalvelun kesken korvattavuudesta ja kunnossapidosta.

Sähkölukko voidaan myöntää lääkinällisenä kuntoutuksena osana ympäristönhallintajärjestelmää, ks. [Apuvälineiden valtakunnalliset luovutusperusteet 2023](#), s. 232.

Arvioinnissa huomioitavaa

Voidaan myöntää itsenäisen liikkumisen mahdollistamiseksi ja kotona selviytymisen tukemiseksi henkilölle, jonka toimintakyky on sairauden tai vamman takia heikentynyt (esim. oven avaaminen/sulkeminen käsivoimin ei onnistu), mutta liikkuminen itsenäisesti on vielä mahdollista ja henkilö ei pysty avaamaan ja sulkemaan ovea muilla apuvälineillä. Jos henkilö liikkuu pelkästään omaisen tai avustajan kanssa, apuvälinettä/ laitetta ei myönnetä/korvata. Asennus tehdään vakituiseen asuntoon ja siten, että ovi saadaan auki myös sähkökatkon aikana.

Uloskäytävillä tai uloskäytävälle johtavilla reiteillä olevien ovien lukituksen tulee olla helppokäyttöisesti avattavia sekä varmennettu siten, että sähkökatkoksen sattuessa sähköisen lukituksen avaus on mahdollinen (P-K:n Pelastuslaitos 18.3.2024).

6.8 ASUNNON MUUT TILAT JA NIIDEN TILOJEN VARUSTEET

18 24 12 Kynnykset

Lattiakynnykset, jotka asetetaan ovien alle ja sisätilojen sisääntuloon. Kohtaan sisältyvät esim. kumitiivisteet, joita voidaan käyttää esim. suihkukaapin ympärillä, ylityssillat.

Erlaisia kynnyksiä voidaan korvata vammaispalvelulain mukaisena asunnon muutostyönä hakijalle, joka ei pitkäaikaisen vamman tai sairauden vuoksi pysty liikkumaan ilman muutostöitä, erikoiskynnys on välttämätön itsenäisen asumisen ja liikkumisen kannalta.

Arvioinnissa huomioitavaa

Vammaispalvelulain mukaisena asunnon muutostyönä voidaan myöntää huoneitten välisten kynnysten poistoja ja erikoiskynnyksiä (esim. pneumaattinen kynnyks) silloin, kun ne mahdollistavat henkilön liikkumisen asunnossaan.

Kosteissa tiloissa kynnyks estää veden valumisen muihin tiloihin. Kosteiden tilojen rakenteelliset muutokset edellyttävät taloyhtiön luvan.

Palo-ovien kynnysten muutostöissä on huomioitava, ettei palo-oven sulkeutumista saa estää tai tarpeettomasti hidastaa. Oven sulkeutumisaika tulee olla kohtuullinen, ei ylimitoitettu. (P-K:n Pelastuslaitos 18.3.2024.)

6.9 PARVEKE TAI TERASSI

Omakotitalosta tai rivitalosta ulospääsyn mahdollistamiseksi korvataan yksi esteetön uloskäynti. Jos pääsisäänkäynniltä on mahdollista kulkea myös takapihalle tai terassille, ei toista esteetöntä uloskäyntiä voida pitää välttämättömänä asunnon muutostyönä. Parvekkeen tai terassin muutostyö voidaan korvata silloin, kun se on asiakkaalle ainoa esteetön uloskäyntimahdollisuus asunnosta. Uloskäytävään ei saa sijoittaa mitään ylimääräistä tavaraa, joka voi estää ulospääsyn hätätilanteessa.

Uudisrakennuksia koskevissa säädöksissä (Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017 ja [asetuksen muistio 27.4.2017](#)) parveke tai terassi todetaan ”*Asumista palvelevana välttämättömänä tilana, mikäli asunnossa sellainen on*”. Säädös koskee ko. asetuksen jälkeen rakennettavia uudisrakennuksia. Parvekkeelle tulee uudisrakennuksissa olla esteetön pääsy. Mikäli em. säädöksen jälkeen rakennetulle parvekkeelle pääsy ei ole esteetön, voidaan muutostyöt korvata tältä osin, jos ne katsotaan välttämättömiksi muutostöiksi.

ARA:n vammaisten ja iäkkäiden korjausavustusohjeessa todetaan, että huoneistoparvekkeille johtavien kynnysten poistaminen tai muu vastaava toimenpide, jolla edistetään asukkaan pääsyä parvekkeelle, kuuluu taloyhtiön korjausvastuuseen.

Asunnossa tulee olla vähintään yksi uloskäytävä sekä varapoistumisreitti. Omakoti- ja rivitaloasumisessa on lähtökohtaisesti kaksi asukkaan omatoimista poistumisreittiä, joko kaksi ulko-ovea tai vaihtoehtoisesti ulko-ovi sekä ikkuna, josta poistuminen ajatellaan tapahtuvaksi. Asuinkerrostaloissa yleisesti ottaen asunnoista on yksi uloskäytävä (porrashuone), josta poistuminen on mahdollista omatoimisesti, lisäksi asunnosta on oltava varatie, joka käytännössä on parveke tai ikkuna, josta pelastaminen tapahtuu pääsääntöisesti pelastushenkilöstön avustamana. (P-K:n Pelastuslaitos 18.3.2024.)

6.10 ILMALÄMPÖPUMPPU TAI VIILENNYSLAITE

Ilmalämpöpumpun tai viilennyslaitteen hankintaa ei avusteta vammaispalvelulain mukaisena asunnon muutostyönä. Laitteiden käyttö on yleistynyt, hankintahinnat ovat laskeneet ja näin ollen laitteita voidaan pitää tavanomaisina kuluttajatuotteena saatavina välineinä/laitteina.

6.11 TASOEROT

Ohje tasoerojen muokkaamiseen:

<https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/julkinen-rakennus/tasoero2>

6.12 HISSIT

Asuntoon hissi voidaan asentaa rakennusteknisten ja muiden edellytysten täytyessä. Vammaispalvelulain ja -asetuksen tarkoittama esteiden poistaminen asunnon välittömästä lähiympäristöstä ei tule yleensä sovellettavaksi, kun

- vaikeavammainen henkilö asuu kerrostalossa ja
- kyse on hissien tai muun nostolaitteen tai välineen asentamisesta taloyhtiön porrashuoneeseen. (THL)

Asunnon ulkopuolelle asennettava hissi voi tulla kyseeseen esim. omakotitalossa, kun sisäänkäyntiä ei voida luiskata suuresta korkeuserosta ja pihan muodosta johtuen. Asunnon ulkopuolelle asennettavan hissien arvioinnissa tulee huomioida myös talviolosuhteet.

Esteetön hissi: ”hissin korin on oltava vähintään 1 100 millimetriä leveä ovisivultaan ja vähintään 1 400 millimetriä syvä. Olemassa olevaan asuinrakennukseen jälkiasennettavan hissin korin mitoitus voi poiketa tässä momentissa säädetystä, jos se on välttämätöntä rakennuksen merkittävien ominaisuuksien säilyttämiseksi.”²

18 30 05 Kiinteät nostotasot

Nostolaitteet, jotka tason avulla siirtävät ihmisiä tai tavaroita kahden tai useamman päällekkäisen kerroksen välillä ja joissa ei ole kattoa ja jotka eivät liiku kuilussa ja jotka on pysyvästi kiinnitetty rakennukseen tai maahan. Kohtaan sisältyvät esim. pyörätuoli- hissit ja tasonostimet.

18 30 07 Vapaasti seisovat nostotasot

Nostolaitteet, joissa on oma tukirakenne, jota ei voi siirtää ja jota ei ole kiinnitetty rakennukseen tai maahan, ja jotka tason avulla siirtävät ihmisiä tai tavaroita kahden tai useamman päällekkäisen kerroksen välillä ja joissa ei ole kattoa ja jotka eivät liiku kuilussa. Kohtaan sisältyvät esim. vapaasti seisovat pyörätuolihissit ja tasonostimet.

18 30 10 Porrashissit, istuimelliset

Välineet, joissa on istuin tai taso kiinnitettynä yhteen tai useampaan kiskoon ja jotka mukailevat portaikon muotoja ja kulmaa; mukaan lukien porrashissit, jotka nostavat pyörätuolin.

18 30 11 Porrashissit, tasolliset

Välineet, joissa on taso kiinnitettynä yhteen tai useampaan kiskoon ja jotka mukailevat portaikon muotoa ja kulmaa. Kohtaan sisältyvät esim. porrashissit, jotka nostavat pyörätuolin.

Arvioinnissa huomioitavaa

18 30 18 Kiinteät luiskat

Kiinteät viettävät pinnat, jotka muodostavat sillan kahden eri tason välille

Arvioinnissa huomioitavaa

Arvioinnissa tulee huomioida rakennussäädökset ja ohjeet sekä asiakkaan yksilölliset tarpeet kuten apuvälineen vaatima tila, pyörätuolilla liikkuvan kelausvoima, kuinka luiskaa lähestytään (korkeuseron kompensointi), samanaikaisesti luiskaa käyttävät muut henkilöt ja käytettävissä oleva tila.

² [Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä](#), 7§:

[Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017:](#)

”Luiska tulee olla helposti havaittava, suora, pinnaltaan tasainen, kova ja luistamaton, leveydeltään vähintään 900 mm ja sen reunassa on oltava vähintään 50 mm korkea suojareuna, jos luiska ei rajaudu kiinteään rakenteeseen.” Luiskan ala- ja yläpäässä on oltava vähintään 1 500 millimetriä pitkä vaakasuora tasanne. Luiskan kaltevuus saa olla enintään viisi prosenttia. Jos korkeusero on enintään 1 000 millimetriä, luiskan kaltevuus saa kuitenkin olla enintään kahdeksan prosenttia. Tällöin yhtäjaksoisen luiskan korkeusero saa olla enintään 500 millimetriä, jonka jälkeen kulkuväylällä on oltava vaakasuora vähintään 2 000 millimetriä pitkä välitasanne. Ulkotilassa luiska saa kuitenkin olla kaltevuudeltaan yli viisi prosenttia vain, jos se voidaan pitää sisätilassa olevaan luiskaan verrattavassa kunnossa. Kaiteesta, käsijohteesta ja muusta putoamisen ja harhaan astumisen estämisestä säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 117 d §:n 2 momentin nojalla annetussa asetuksessa.

Luiskaa suunniteltaessa tulee ottaa huomioon käyttöturvallisuutta koskeva lainsäädäntö³. Jos asiakas haluaa suositusta jyrkemmän luiskan, tämä todetaan viranhaltijapäätöksessä. Lisäksi asiakas allekirjoittaa erillisen lomakkeen, jossa hän ottaa vastuun luiskan jyrkkyydestä vahinkotapauksissa.

Portaassa ja luiskassa on oltava käsijohde koko pituudella ja molemmilla puolilla syöksyä. Tarvittaessa on oltava kaksi käsijohdetta päällekkäin lasten ja pyörätuolilla liikkuvien huomioon ottamiseksi. Käsijohteesta on saatava tukeva ote. Käsijohteen ja sen päätteen on oltava turvallinen ja sen on jatkuttava syöksyn alkamis- ja loppumiskohtan ohi. Johteen on jatkuttava yhtenäisenä välitasanteella.

Korvaamisen perusteita

Kiinteä luiska voidaan korvata vammaispalvelulain mukaisena asunnon muutostyönä liikkumisen mahdollistamiseksi vaikeavammaiselle henkilölle, joka käyttää pyörällistä liikkumisapuvälinettä (esim. kävelyteline, pyörätuoli, sähköinen liikkumisapuväline). Luiska voidaan asentaa asunnon sisälle tai ulko-oven eteen, kun tarve on säännöllistä ja jatkuvaa.

6.13 ASUNNON JA MUIDEN TILOJEN TURVALLISUUSVARUSTEET

18 33 03 Liukastumista estävät materiaalit lattioihin ja portaisiin

Pintamateriaalit, jotka vähentävät liukastumisvaaraa. Kohtaan sisältyvät esim. luistamattomat matot ja laatat.

³ [Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta](#)

Korvaamisen perusteita

Voidaan korvata osana asunnonmuutostöitä, kun muut ratkaisut (esim. omakustanteisesti hankittavat liukuestesukat, liukuestematot, tarrat) eivät ole riittäviä ja turvallinen omatoiminen suoriutuminen sitä edellyttää.

18 33 06 Turvakaiteet, aidat ja portit ikkunoihin, portaisiin ja hisseihin

Ikkunoiden, portaiden ja hissien turvakaiteet, aidat ja portit.

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta (1007/2017) luku 2: Putoamisen ja harhaan astumisen estäminen.

Korvaamisen perusteita

Voidaan korvata, kun tavoitteena on varmistaa turvallinen liikkuminen ja estämään portaikkoon putoaminen (esimerkiksi apuvälineen turvallinen käyttö tai ilman apuvälineitä liikkuvan vammaisen lapsi).

Siun sotessa asunnon muutostyönä voidaan korvata aidan piha-alueelle rakentamisesta aiheutuneet välttämättömät ja kohtuulliset kustannukset, jos hakija on vammaisen henkilö. Arvioinnissa huomioidaan mm. hakijan ikä, kuntoutussuunnitelma, tontin koko ja kunnan rakennusjärjestys.

7 Kuulovammaisen henkilön asunnon muutostyöt

Kiinteät induktiosilmukat järjestetään asunnon muutostyöpalveluiden kautta terveydenhuollon tekemän suosituksen ja asiakkaan hakemuksen perusteella. Kuulemisen apuvälinepalvelut on keskitetty Siun sotessa korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalalle, Kuulokeskukselle.

7.1 HÄLYTYS- JA MERKINANTOVÄLINEET

Lainsäädännön mukaan kiinteästi asuntoon asennettavat hälytinjaerjestelmät ovat vammaispalvelulain mukaista toimintaa. Siun sotessa on paikallisesti sovittu, että kuulovammaisten hälytinjaerjestelmät myönnetään ns. lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä ja tämä on keskitetty 1.1.2020 alkaen Siun soten Kuulokeskukseen.

Arviointi, korvaaminen ja työnjako

Hälytinjaerjestelmän tarpeen arvioinnin ja suunnitelman tekee kuulovammaisten kuntoutusohjaaja.

Kuulokeskus vastaa kuulovammaisten hälytinjaerjestelmien hankinnasta ja asennuksista syntyvistä kustannuksista. Hälytinjaerjestelmien huolto-, purku- ja vaihtokustannuksista vastaa Siun soten kuulokeskus. Huolto-, purku- ja vaihtotöiden työtilaukset järjestetään kuulovammaisten kuntoutusohjaajan kautta.

Hälytinjaerjestelmät palautetaan Kuulokeskukseen tai kuntoutusohjaajalle. Laitteet puhdistetaan, huolletaan ja tarkistetaan, jonka jälkeen laitteet kierrätetään takaisin käyttöön. Poikkeuksena ovat yli viisi (5) vuotta vanhat palovaroittimet.

Hälytinjaerjestelmän palovaroittimessa on myös normaali varoitusääni, jotta tapahtuma on havaittavissa myös ulkopuolella, esimerkiksi viereisessä asunnossa, jos asunnossa asuva henkilö ei ole paikalla. (P-K:n Pelastuslaitos 18.3.2024.)

22 27 03 Merkinantovälineet näköön ja tuntoon perustuvat (Hälytinlaitteet)

Välineet, jotka muuntavat signaalin, esim. puhelimen, ovikellon tai itkuhälyttimen äänen, visuaaliseen, akustiseen tai mekaaniseen muotoon.

Kuulovammaisille tarkoitetut hälytinjaerjestelmien laitteet koostuvat lähettimistä ja valovastaanottimista. Lähettimet muuttavat äänisignaalin (ovikello, puhelin, palovaroitin jne.) radiosignaaliksi, joka lähetetään vastaanottimille. Vastaanottimet ilmoittavat saapuneen signaalin valolla, äänellä, värinällä tai niiden yhdistelmällä. Vastaanottimissa olevat symbolit ilmaisevat mistä lähettimestä hälytys tulee. Vastaanottiin voidaan liittää tärustin, joka ilmaisee hälytyksen värinällä esim. nukkuessa.

8 Näkövammaisen henkilön asunnon muutostyö

Vaikeasti näkövammaisen henkilö (näöntarkkuus paremmassa silmässä enintään 0.1 tai näkökyky kokonaisuudessaan arvioiden on vähintään haittaluokka 17 mukainen) voi olla oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin asunnon muutostöihin.

Kunnan on korvattava vaikeavammaiselle henkilölle asunnon muutostöistä sekä asuntoon kiinteästi kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimisesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset, jos henkilö niitä välttämättä tarvitsee.

Muutostöiden välttämättömyys tulee arvioida vaikeavammaisen henkilön tarpeista lähtien. Tarkoituksena on, että vammaisella henkilöllä olisi itsenäisesti mahdollisuus liikkua asunnossa ja käyttää asunnon niitä tiloja, jotka mahdollistavat henkilön itsenäisen selviytymisen kotona.

8.1 NÄKÖVAMMAISEN ERITYISTARPEET MUUTOSTÖISSÄ

Korvattavia asunnon muutostöitä ovat esim. näkövammaisuuden vuoksi tarvittavat valaistusmuutostyöt. Valontarve lisääntyy useimmissa silmäsairauksissa. Hyvä valaistus on riittävän voimakas, mutta häikäisemätön ja auttaa henkilöä tilan hahmottamisessa ja parantaa näkemisen varmuutta.

Näkövammaisen tarvitsee usein tehokkaampaa valaistusta etenkin keittiössä, eteisessä ja kylpyhuoneessa.

Muutostöitä voivat olla myös kontrastipintoihin liittyvät korjaukset tai vamman/sairauden vuoksi välttämättömät materiaalimuutokset. Lisäksi kyseeseen voivat tulla asumisturvallisuutta lisäävät välttämättömät muutostyöt.

Tavanomaiset kuluttajatuotteena saatavat välineet/laitteet eivät kuulu vammaispalvelulain mukaisen asunnon muutostyön korvauksen piiriin. Näitä ovat esimerkiksi pimentävät verhot tai rullaverho ja sälekaihtimet.

Valaistusmuutostyönä myönnettävä valaisimet myönnetään asiakkaalle omaksi, jolloin hän vastaa niiden huolto- ja korjauskustannuksista. Jos näkövammaisen henkilö, jolle on myönnetty asunnon muutostyönä valaistusmuutostyö, muuttaa uuteen asuntoon, valaisimien siirto uuteen asuntoon on asiakkaan vastuulla.

8.2 MUUT SISÄTILOJEN MUUTOSTYÖT

Asunnossa pitäisi olla riittävästi ja oikealla sijainnilla varustettuja pistorasioita apuvälineitä varten sekä parantamaan turvallisuutta. Pistorasioiden vähäisyys asunnossa voidaan arvioida myös peruskorjausluoteiseksi muutostyöksi, jolloin vastuu hankinnasta jää asiakkaalle.

9 Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovuttaminen

Lääkinnällisenä kuntoutuksena myönnettävien apuvälineiden luovuttaminen (Terveystieteiden tutkimuskeskus 30.12.2010/1326, 29§) perustuu [Valtakunnalliset lääkitinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet 2023](#) – oppaan ohjeistukseen. Siun soten alueen toimintakäytännöt on kirjattu Siun soten lääkitinnällisen kuntoutuksen luovutusperusteoppaaseen. Apuvälineitä myönnettäessä tehdään aina yksilöllinen hoitopäätös asiakkaan tarpeen ja toimintakykyarvioinnin perusteella. Yksilöllisen tarpeen mukaisesti ja perustellusti voidaan apuväline luovuttaa oppaassa määrittelystä poiketen.

Asumispalveluissa tulee olla sellaiset varusteet, jotka mahdollistavat asukkaiden osallisuuden ja sosiaalisen kanssakäymisen ja ne tukevat asukkaiden jäljellä olevaa toimintakykyä. Asumispalvelujen tarvittava varustetaso mukaan lukien yleisessä käytössä olevat apuvälineet sovitaan palveluntuottajan ja hyvinvointialueen välisessä sopimuksessa. Kaikilla asumispalveluyksiköiden asukkailla, jotka täyttävät apuvälineasetuksen 1 §:n edellytykset, on yksiköiden varustetasosta huolimatta oikeus asetuksen mukaisiin yksilöllisen arvion perusteella luovutettaviin lääkitinnällisen kuntoutuksen apuvälineisiin.

Lähteet

Asetus vammaisuuden perustella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 759/1987.

[International Classification of Functioning, Disability and Health: Children & Youth Version, ICF-CY \(who.int\)](#)

Invalidiliiton Esteettömyyskeskus ESKE 2018. Esteetön WC- ja pesutilaopas.

Invalidiliitto. Tasoero. <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/julkinen-rakennus/tasoero2>

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 28.12.2012/980.

Näkövammaisten keskusliitto. [Saavutettavuus ja esteettömyys](#).

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos. Kaartinen Marko, aluepalotarkastaja. Pelastuslaitoksen huomiot asunnon muutostöiden sekä kiinteästi asennettavien laitteiden ja välineiden korvaamiskäytännöistä ja -perusteista. 18.3.2024.

Räty, Tapio. Vammaispalvelut. Vammaispalvelujen soveltamiskäytäntö. Kynnys ry 2017.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.

STM 2023:13. Valtakunnalliset lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet 2023. Opas apuvälinetyötä tekeville ammattilaisille ja ohjeita asiakkaille.

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. Mitä toimintakyky on? <https://thl.fi/aiheet/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>.

Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017.

Vammaispalvelulaki 675/2023.

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta 1007/2017.

Liitteet

Liite 1. Työohje: Osastolta kotiutuva asiakkaan asunnon muutostyöprosessi.

Liite 2. Työohje: Asuinympäristön kartoittaminen.

Liite 3. Asuinympäristön kartoituslomake.

Liite 4. Asunnon omistajan suostumus P-K:n hyvinvointialueen kustantamana suoritettavaan asunnon muutostyöhön

Liite 5. Vastuun ottaminen rakennusmääräyksestä poikkeavasta asunnon muutostyöstä.

Työohje: Osastolta kotiutuvan asiakkaan asunnon muutostyöprosessi

Vastuualue: Apuvälinepalvelut

Yksikkö: Asunnon muutostyöpalvelut

Hyväksyjä: Sanna Suvivuo

Laatija: Tiina-Mari Mölsä

Hyväksytty: 10.1.2024

Voimassa: Voimassa toistaiseksi

Asiakas, joka on kotiutumassa osastolta ja, jonka pitkäaikainen vamma tai sairaus aiheuttaa toimintakyvyn vajeen, voi hakea sosiaalihuolto- tai vammaispalvelulain mukaista asunnon muutostyötä. Palvelutarpeen arvioinnissa arvioidaan aina asiakkaan yksilöllinen elämäntilanne.

Yhteydenotto

Osaston fysioterapeutti tai toimintaterapeutti ottaa yhteyttä puhelimitse asiakkaan luvalla asunnon muutostyöpalveluiden sosiaalityöntekijään (013 330 7990 tai 013 330 8059), kun asiakkaan kotiutuksen suunnittelu aloitetaan. Fysioterapeutti tai toimintaterapeutti kirjaa asiakkaan suostumuksen asunnon muutostyöpalveluille laadittavaan fysioterapia- tai toimintaterapiakirjaukseen.

Osaston fysioterapeutti tai toimintaterapeutti tulostaa sosiaalityöntekijälle asiakkaan fysioterapia- tai toimintaterapiakirjauksen ja toimittaa asiakkaan asuinkunnan kotikuntoutuksen fysioterapeutin yhteystiedot yhteisen kotikäynnin sopimista varten. Asunnon muutostyöpalveluiden sosiaalityöntekijät eivät käytä Mediatri-potilastietojärjestelmää.

Sosiaalityöntekijä ja asiakkaan kotikunnan kotikuntoutuksen fysioterapeutti sopivat yhteisen kotikäynnin ajankohdan asiakkaan ja omaisten kanssa.

Palvelutarvearvio

Sosiaalityöntekijä käy tapaamassa asiakasta osastolla ja aloittaa sosiaalihuolto- tai vammaispalvelulain mukaisen palvelutarvearvion laatimisen. Asiakkaan palvelutarvearvion laatimista jatketaan kotikäynnillä.

Kotikäynnille osallistuvat asiakas, omainen, kotikuntoutuksen fysioterapeutti, sosiaalityöntekijä sekä kiinteistöyksikön työnjohtaja.

Kotikäynnillä arvioidaan asiakkaan vamman ja toimintakyvyn kannalta välttämättömien apuvälineiden tarve sekä tarvittaessa välttämättömien asunnon muutostöiden tarve. Kotikäynnillä arvioidaan, voidaanko kohteessa toteuttaa asunnon muutostyöt käytännössä. Asiakas tekee kirjallisen hakemuksen asunnon muutostöistä tai sosiaalityöntekijä voi ottaa hakemuksen vastaa tarvittaessa suullisesti. Peruskorjausluonteiset muutostyöt kuuluvat aina asiakkaan vastuulle.

Jos kiinteistöyksikön työnjohtaja ei ole kotikäynnillä mukana, kohteeseen tehdään uusi käynti muutostöiden suunnittelun osalta.

Kotikäynnillä laaditaan suunnitelma asunnon muutostöistä, jonka perusteella työnjohtaja pyytää Siun soten sopimustoimittajalta kustannusarvion.

Suunnitelma muutostöistä toimitetaan tarvittaessa kuolinpesälle, vuokranantajalle, taloyhtiön isännöitsijälle/hallitukselle kirjallisen muutostyöluvan saamiseksi.

Päätös

Sosiaalityöntekijän valmisteleman päätöksen perusteena on asiakkaalla laadittu sosiaalihuolto- tai vammaispalvelulain mukainen palvelutarvearvio. Kun palvelutarvearvio on valmis, kustannusarvio ja kuolinpesän osakkaiden, vuokranantajan tai taloyhtiön lupa on käytettävissä, sosiaalityöntekijä valmistelee hakemuksesta viranhaltijapäätöksen (Pro Consona/Omni). Päätös on joko myönteinen, kielteinen tai osittain myönteinen.

Viranhaltijapäätöksen perusteella sopimustoimittajalle toimitetaan asunnon muutostyön maksusitoumus (Effector) työn tilausta varten.

Toteutus

Sopimustoimittaja toteuttaa suunnitellun asunnon muutostyön. Jos muutostyön toteutuksen aikana tulee esille asiakkaan/omaisen toivomuksia muutostöiden toteuttamisen suhteen tai kohteesta löytyy esimerkiksi kosteusvaurio, sopimustoimittaja on välittömästi yhteydessä sosiaalityöntekijään ja työnjohtajaan asian ratkaisemiseksi.

Kun asunnon muutostyö on toteutettu, sopimustoimittaja ilmoittaa muutostyön valmistumisesta sosiaalityöntekijälle/työnjohtajalle. Sopimustoimittaja toimittaa valmistuneesta kohteesta valokuvan tai sosiaalityöntekijä ja työnjohtaja käyvät kohteessa toteamassa muutostyön valmistumisen.

Lainaussopimus

Jos asiakkaalle lainataan asunnon muutostyönä luiska tai muu väline tai laite käyttöön, niin siitä tehdään lainaussopimus, joka toimitetaan asiakkaalle muutostyön valmistumisen jälkeen. Apuväline annetaan henkilökohtaiseen käyttöön, eikä sitä saa luovuttaa tai siirtää toiselle henkilölle. Apuvälineen käyttötarkoituksen lakattua siitä tulee ilmoittaa asunnon muutostyöpalvelujen sosiaalityöntekijöille.

Työohje: Asuinympäristön kartoittaminen

Vastuualue: Apuvälinepalvelut

Yksikkö: Asunnon muutostyöpalvelut

Hyväksyjä: Sanna Suvivuo

Laatija: Tiina-Mari Mölsä

Hyväksytty: 10.1.2024

Voimassa: Voimassa toistaiseksi

Asiakkaan asunnon muutostöiden tarvetta arvioidessaan fysioterapeutti/toimintaterapeutti voi kotikäynnillä käyttää apuna asuinympäristön kartoituslomaketta. Asuinympäristön kartoituslomake täydentää käyntikirjauksena tehtyä asiakkaan toimintakyvyn kuvausta. Fysioterapeutti/toimintaterapeutti arvioi asiakkaan kotona selviytymistä päivittäisissä toimissa. Mikäli asiakkaan käytössä olevat apuvälineet eivät ole riittäviä käytettävissä olevien muiden palveluiden kanssa, ratkaisuna voi olla asunnon muutostyö.

Yhteydenotto asunnon muutostyöpalveluihin

Fysioterapeutti/toimintaterapeutti toimittaa asiakkaan luvalla asuinympäristön kartoituslomakkeen ja tulostetun käyntikirjauksen asunnon muutostyöpalveluille. Asiakkaalta saatu lupa kirjataan fysioterapeutin/toimintaterapeutin laatimaan potilastietojärjestelmän käyntikirjaukseen. Asuinympäristön kartoituslomakkeessa tulee olla täytettynä asiakasta koskevat esitiedot, koska asunnon muutostyöpalveluiden sosiaalityöntekijät eivät käytä Mediatri-potilastietojärjestelmää.

Asuinympäristön kartoituslomake

Asuinympäristön kartoituslomakkeeseen täytetään asiakkaan esitietojen ja apuvälineiden lisäksi asuinympäristön kohde, jossa on asunnon muutostöiden tarve. Kartoituslomakkeen avulla asunnon muutostyön kohteesta kartoitetaan keskeiset tiedot, mitkä tuottavat vaikeutta asiakkaan päivittäisistä toimista selviytymiseen. Asunnon muutostöiden arvioinnin ja suunnittelun kannalta keskeisiä tietoja ovat mm. kynnyksen korkeus, oviaukon vapaa leveys ja vapaa kääntymistila WC- tai peseytymistilassa.

Asuinympäristön kartoituslomake

Tämä kartoituslomake on tarkoitettu täydentämään käyntikirjauksena tehtyä asiakkaan toimintakyvyn kuvausta asunnonmuutostyöprosessissa. *(Suluissa olevat koodit ovat ICF-luokituksen koodeja)* Rakenteista kirjaamista voidaan käyttää vapaatekstissä otsikoiden alle, vaikka tietojärjestelmä ei vielä tukisi rakenteista toimintakykytietoa.

Arvioinnin tekijä (e355, e360) _____

Päivämäärä _____

Esitiedot

Asiakkaan nimi _____ Henkilötunnus _____

Osoite _____

Puhelinnumero _____ Sähköpostiosoite _____

(d760) Talouteen kuuluvat muut henkilöt _____

Alaikäisen huoltaja(t) _____

Lähin omainen / asioiden hoitaja _____

Asiakas muuttanut nykyiseen asuntoon _____

Tukipalvelut (e575)

turvapuhelin kyllä ___ ei ___ siivouspalvelu kyllä ___ ei ___

ateriapalvelu kyllä ___ ei ___ kuljetuspalvelut kyllä ___ ei ___

kotihoito kyllä ___ ei ___ saattajapalvelut kyllä ___ ei ___

kylvetys kyllä ___ ei ___ kauppapalvelu kyllä ___ ei ___

Yhteistyötahot (d740)

kotihoitoalue / yksityinen palveluntuottaja _____

kotikuntoutusalue _____

kuntoutusohjaaja _____

sosiaalityöntekijä/sosiaaliohjaaja _____

muu (esim. mielenterveys- ja päihdepalvelut, päivähoito) _____

Apuvälineet

Apuvälinetarpeen arviointi (viimeisin) tekijä: _____ pvm. _____

kävelykeppi	kyllä ___ ei ___	siirtovyö	kyllä ___ ei ___
kävelyteline (rollaattori)	kyllä ___ ei ___	koroketyyny	kyllä ___ ei ___
kävelyteline (oma)	kyllä ___ ei ___	liukulevy	kyllä ___ ei ___
nousutuki	kyllä ___ ei ___	sähkösätky	kyllä ___ ei ___
kyynärpääsauva	kyllä ___ ei ___	nostolaite	kyllä ___ ei ___
sängyn jalan korottaja	kyllä ___ ei ___	valkoinen keppi	kyllä ___ ei ___
pyörätuoli	kyllä ___ ei ___		
sähkömopo (AVK)	kyllä ___ ei ___	sähkömopo (oma)	kyllä ___ ei ___

sähkömopon säilytyspaikka: _____

yksilöllistetyt ympäristön hallintalaitteet _____ kyllä ___ ei ___

Asuinympäristö

Asumismuoto omakotitalo ___ rivitalo ___ kerrostalo ___ muu, mikä _____

Taloyhtiön lupa muutostöille _____

Asunnon omistajan/isännöitsijän lupa muutostöille _____

Proteesi alaraaja(t) sääri vasen ___ oikea ___ reisi vasen ___ oikea ___ (e115)

Proteesi yläraaja on ___ ei ___ (e115)

Sisään- ja uloskäynti (e155)

sisäänkäynti katettu	kyllä ___ ei ___	käsijohde (tukikaide)	kyllä ___ ei ___
sähköinen oven avaus	kyllä ___ ei ___	automaattiovi	kyllä ___ ei ___
luiska etuoven edessä	kyllä ___ ei ___	_____ cm korkeus _____ cm pituus	
avatun oviaukon leveys	_____ cm		
tuulikaappi	kyllä ___ ei ___	_____ cm leveys _____ cm syvyys	
kynnyksen korkeus	_____ cm	korkeusero sisä- ja ulkopuoli _____ cm	
hissi	kyllä ___ ei ___	_____ cm leveys _____ cm syvyys	
hissi on esteetön	kyllä ___ ei ___		

hissi kulkee _____ kaikkiin kerroksiin kyllä___ ei ___ yleisiin tiloihin kyllä___ ei ___
 portaita asuntoon tullessa kyllä___ ei ___ _____ kpl asuinkerros _____ krs.
 Asiakas saa itsenäisesti avattua (*turvallisuusnäkökulma*)
 ulko-oven kyllä___ ei ___ oven lukon kyllä___ ei ___

Asuntojen erityispiirteitä (*Esim. Asuintilat tai -kerrokset vain osittain käytössä tms.*)

Asunnon sisätiloissa on (*e155*)

korkeita kynnyksiä kyllä___ ei ___ esteettömät kulkuväylät kyllä___ ei ___
 matalia kynnyksiä kyllä___ ei ___ hyvä yleisvalaistus kyllä___ ei ___
 tasoeroja ja portaita kyllä___ ei ___ paljon palokuormaa *) kyllä___ ei ___

*) *Tarvittaessa tee ilmoitus ilmeisestä palonvaarasta tai muusta onnettomuusriskistä / Pelastustoimi.fi*

Asiakkaan näkö- ja kuuloaistiin liittyviä havaintoja

WC- ja peseytymistilat

Asiakkaan peseytymistilana on

suihkutila _____ suihkukaappi _____ kylpyamme _____
 istuma-amme _____ sisä- tai ulkosauna _____
 Bidee suihkun käyttö asiakkaalle esteetöntä ja mahdollista kyllä ___ ei ___

WC- ja peseytymistilojen apuvälineet (*e120*)

suihkutuoli _____ suihkujakkara _____ kiinteä suihkutuoli _____
 kelattava suihkupyörätuoli _____ tukikahvat _____ pyörällinen suihkutuoli _____
 tukikaide _____ lavuaarikaide _____ wc-istuimien korottaja _____
 wc-istuimien korottaja + kahvat _____ jaloillaan seisova wc-istuimen korottaja _____

WC- tilojen mitat (e155)

avatun oviaukon leveys	_____ cm	kynnyksen korkeus	_____ cm
vapaa kääntymistila wc:ssä	_____ cm x _____ cm		
vapaa tila wc-istuimen vasen puoli	_____ cm	wc-istuimen oikea puoli	_____ cm
käsienpesualtaan korkeus	_____ cm	vapaa tila alapuolella	_____ cm
käsienpesualtaan edessä vapaata tilaa	_____ cm x _____ cm		

Peseytymistilan mitat (e155)

avatun oviaukon vapaa leveys	_____ cm	kynnys	_____ cm
vapaata kääntymistila	_____ cm x _____ cm	suihkukaapin mitat	_____ cm x _____ cm

Peseytymistila tai peseytymistilassa on

kynnyksiä	_____	portaat	_____
korkea amme / suihkukaappi	_____	ahdas peseytymistila	_____
eri kerroksessa	_____	ulkosaunassa	_____
muu havainto:	_____		
	_____		

Keittiötilat

Keittiössä asiakkaalle saavutettavalla korkeudella ovat

	liesitaso	_____	uuni	_____	työtasot	_____
Palokuormaa	liedellä	_____	uunissa	_____		
Korkeussäädettäviä ovat	liesitaso	_____	uuni	_____	työtasot	_____

Asunnon omistajan suostumus Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kustantamana suoritettavaan asunnon muutostyöhön

Asuntooni on suunniteltu asunnon muutostöitä yhteistyössä Pohjois-Karjalan hyvinvointialue - Siun sote/asunnon muutostyöpalvelun kanssa. Muutostöiden tarkoituksena on mahdollistaa omatoiminen suoriutuminen päivittäisissä toimissa jatkossa. Asian käsittely ja toimeenpano edellyttävät asunnon omistajan/taloyhtiön/kuolinpesän kirjallista suostumusta asunnon muutostyön toteuttamiseksi. Jos asunnon muutostyön suunnittelun tai toteutuksen aikana ilmenee peruskorjausluonteisia korjaustöitä, niin ne kuuluvat asunnon omistajalle. Muutostöiden toteutuksen aikana ilmi tulleista lisätöistä tulee informoida asunnon muutostyöpalveluita.

Suostumus avustuksen hakijalta

Nimi:

Osoite:

Puhelinnumero:

Asunnon osoite, johon asunnon muutostyönä haetaan:

Asunnon muutostöiden kuvaus:

Avustuksen hakijan allekirjoitus ja päivämäärä:

Asunnon omistajan suostumus

Suostun suunniteltuihin asunnon muutostöihin, jotka mahdollistavat asunnossa asuvan henkilön omatoimisen suoriutumisen päivittäisissä toimissa.

Nimi:

Osoite:

Puhelinnumero:

Asunnon omistajan allekirjoitus ja päivämäärä:

Tämä suostumus ja sitoumus jäävät tiedoksi kaikille allekirjoittajille sekä Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote/asunnon muutostyöpalveluille viranhaltijapäätöksen liitteeksi (Omni/ProConsona)

Vastuun ottaminen rakennusmääräyksestä poikkeavasta asunnon muutostyöstä

Minulle on arvioitu ja tarjottu sosiaalihuolto-/vammaispalvelulain mukaisena asunnon muutostyönä rakennusmääräyksen mukainen luiska. Mutta minä en halua ottaa vastaan tarjottua vaihtoehtoa.

Nyt tehtävässä luiskassa on huomioitu esittämäni toiveet ja niiden toteuttamisessa on sovellettu rakennusmääräyksiä. Otan vastuu tehdystä asunnon muutostyöstä ja vastaan mahdollisista vahingoista, jotka aiheutuvat luiskan käyttämisestä.

Tämä sitoumus jää tiedoksi kaikille allekirjoittajille sekä Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote/asunnon muutostyöpalveluille (Omni/ProConsona) viranhaltijapäätöksen liitteeksi.

Paikka ja aika: _____

Allekirjoitus: _____

Asiakas:

Henkilötunnus:

Osoite:

Kotikunta:

Työntekijä(t):

Allekirjoitus:

Tehtävä: Sosiaalityöntekijä/Siun sote apuvälinekeskus/asunnon muutostyöpalvelu

Puhelin: 013 330 7990 tai 013 330 8059.